

Till
Socialstyrelsen

**Ansökan om utvecklingsmedel för att motverka
hemlöshet och utestängning från bostadsmarkanden.**
(DNR 00-1628/2007)

**Projektet "Ekonomi i fokus – en strukturerad metod för att förebygga
hemlöshet"**

1. Vilket/vilka i regeringens hemlöshetsstrategi relaterar ansökan till?

Projektets mål är att minska antalet vräkningar och att inga barn ska vräkas.

**2. Vilka är idéerna bakom satsningen? Vad ska göras och hur ska det
göras?**

Inom individ- och familjeomsorgens verksamheter riktade till barn, familjer och vuxna och inom arbete och bistånds enheter för försörjningsstöd och flyktingmottagning finns människor som lever i ekonomiskt utsatta hushåll. Svårigheterna att hantera sin ekonomi kan vara både en orsak till och en följd av andra problem.

I Enskede-Årsta-Vantör bor cirka 83.000 invånare som lever under helt olika livsvillkor. I Folkhälsoinstitutets¹ kommunala basfakta finns barnfattigdomsindex redovisade. Enligt detta levde 30 procent av totalt 7159 barn i åldern 0- 17 år i Vantör i ekonomiskt utsatta hushåll 2004. I Enskede-Årsta var det 15 procent av totalt 8825 barn som levde i motsvarande situation, samma procent som för länet i sin helhet.

I vissa delar av stadsdelsområdet är andelen invandrade utomnordiska invånare mycket högre än genomsnittet i staden. I staden som helhet utgörs 27% av

¹ www.fhi.se – kommunala basfakta

utomnordiska invandrare, i stadsdelen Enskededalen 40%, i Östberga 50% och i Rågsved 60%.

För en familj eller för en ensamstående person med psykisk problematik och eller missbruksproblematik, som har öppenvårdsinsatser inom individ- och familjeomsorgen, kan det vara svårt att koncentrera sig och delta i dessa insatser om de ekonomiska problemen med skulder hela tiden tränger på. Oavsett om svårigheterna att hantera sin ekonomi förekommer parallellt med missbruk och andra problem eller inte, innebär den situation dessa människor befinner sig i risker för barnens utveckling. En familjs ekonomiska problem och oförmåga att planera ekonomin långsiktigt, innebär en stor otrygghet för barnen. Det kan också finnas en oro hos barnen över hyresskulder och risk för vräkning. Detta innebär risker för barnens utveckling såväl på kort som på lång sikt. Om en familj eller ensamstående vuxen blir vräkt innebär detta en katastrof för alla inblandade och ett misslyckande som är svårt att reparera. Med de allt hårdare krav som ställs från hyresvärdar för att godkänna presumtiva hyresgäster är chanserna att få ett nytt hyreskontrakt efter en avhysning små.

Under 2007 har det till förvaltningen inkommit meddelanden från hyresvärdar om 350 hushåll som riskerar uppsägning p.g.a. hyresskulder. Av dessa utgörs cirka 25% av utomnordiska invandrare och drygt 30% är redan aktuella hushåll. Från kronofogden har 126 underrättelser om avhysning inkommit, 25% av dessa rör invandrade utomnordiska invånare. Antal boende som riskerar avhysning på grund av störande beteende är inte inräknade.

Skuldsanering av hyror betalades främst ut till ensamstående män i åldern 30-60 år (26 personer) och ensamstående kvinnor med barn i åldern 30 – 50 år (19 hushåll) under 2007.

Till hotell och andra boenden som härbärgen och vandrarhem kommer mest ensamstående män i åldern 30 – 60 år (150) och ensamstående kvinnor i samma ålder (40). En liten grupp av ensamstående kvinnor med barn kommer till hotell (15).

Det är angeläget att utveckla budget- och skuldrådgivningen kring familjer och ensamstående vuxna som hotas av vräkning samt kring de personer som i sin rehabilitering fått ett boende i försöks- och träningslägenheter.

Tillvägagångssätt

Ett projektteam bestående av två budget- och skuldrådgivare på heltid, en halvtids uppsökare samt en administrativ assistent utgör kärnan i projektet. En administrativ assistent ska bland annat hålla i egna medel där så behövs, ta emot alla anmälningar och underrättelser om hyresskulder, störningar samt göra registerkontroller. Därutöver kommer ordinarie medarbetare såsom bosamordnare, husfru, behandlingsassistenter, uppsökare och utredande socialsekreterare att ingå med en del av sin arbetstid.

Projektorganisation

En styrgrupp bestående av avdelningscheferna inom avdelningarna individ- och familjeomsorg, arbete och bistånd samt äldreomsorgen kommer att följa projektet. En projektledningsgrupp där berörda enhetschefer ingår kommer att leda projektet. Projektledningsgruppen rapporterar till styrgruppen.

Projektledare är utredaren/kvalitetsutvecklaren inom avdelningen för Arbete och bistånd.

Projektmedarbetarna är två budget- och skuldrådgivare, en uppsökare samt en administrativ assistent.

Vidare ingår i teamet socialsekreterare, bosamordnare, boendestödjare, bovärdinna samt behandlingsassistenter med del av sin arbetstid.

Målgrupper

1. Nya familjer och ensamstående vuxna som meddelats hyresskuld eller avhysning
2. Barnfamiljer med ekonomiska problem och som har kontakter inom individ- och familjeomsorgen och/eller försörjningsstöd eller psykiatri
3. Ensamstående personer med sammansatt problematik som har kontakter inom individ- och familjeomsorgen och/eller försörjningsstöd
4. Personer boende i förvaltningens försöks- och träningsboende.

Nya familjer och ensamstående vuxna som meddelats hyresskuld eller avhysning
Alla meddelanden om hyresskuld eller avhysning ska remitteras till projektteamet. Den administrativa assistenten i teamet kontrollerar om personen eller familjen redan är aktuell och därmed har en handläggare eller om det är ett nytt ärende. Om det är en för socialtjänsten okänd person/familj skickas i dagsläget endast ett brev med erbjudande om att kontakta socialtjänsten.

Den metod vi vill pröva i projektet är att teamet kontaktar hyresgäster som inte är aktuella och ambitionen är ett personligt sammanträffande så fort som möjligt. Om hyresgästen hör av sig erbjuds ett samtal inom en vecka. Hör hyresgästen inte av sig tar vi kontakt med hyresvärderna för att eventuellt få ytterligare information och beslutar om ev. ett nästa steg.

Barnfamiljer och ensamstående som redan har kontakt inom loF

Ärendet initieras i teamet av handläggare inom annan enhet som har en pågående kontakt t.ex. enheten för barn och ungdom, vuxenenhet, socialpsykiatri. Ett trepartssamtal – handläggare, budgetrådgivare och hyresgäst – genomförs så snart som möjligt.

Personer boende i försöks- och träningsboende

Ärendet initieras av handläggare inom annan enhet vanligtvis handläggare inom vuxenenheten, socialpsykiatri eller öppenvården för barn och ungdom samt behandlingspersonal inom stöd- och träningsboendet. Ett trepartssamtal hålls så snart som möjligt.

Arbetsmetod

Arbetsmetoden för budget- och skuldrådgivningen i projektet utgår från en trestegs-modell. **Första steget** i arbetet är att bringa struktur i vardagsekonomin. Att den enskilde tar kontroll över sina vardagsräkningar och lär sig att planera sina inkomster och utgifter och att kunna se de ekonomiska konsekvenserna av olika handlanden. Arbetet sker tillsammans med den enskilde med regelbundna besök och är mycket konkret och praktiskt upplagt. Man arbetar med två till tre parmar, vardag och skulder. Budgetrådgivaren och klienten går tillsammans igenom alla budgetposter; är barnomsorgsavgiften rätt, bidragen rätt, utmätningen rätt etc. ”Vardagsparmen” ansvarar klienten för och tar med till varje träff med budgetrådgivaren. ”Skuldparmen” förvaras av budgetrådgivaren som kontrollerar skulderna med fordringsägarna. En skuldöversikt med kommentarer läggs in i budgetrådgivningsprogrammet HEP. Varje sammankomst avslutas med en överenskommelse om vad som ska göras, av vem och när. Hyresgästerna ska vara beredda att delta i projektet dvs. arbeta med sina parmar ”vardagsekonomi” och ”skuldekonomi” och acceptera en total genomgång av sin ekonomi för att uppnå en varaktig förändring.

När vardagsekonomin är i balans, går arbetet över till **steg två**. I detta läge går stödet i vardagsekonomin tillbaka till ev. annan tidigare handläggare och integreras med annat stöd. Detta görs för att uppnå en ärendegenomströmning hos budgetrådgivarna och för att normalisera frågorna om vardagsekonomin. Arbetet

med skulderna och då framförallt hyresskulden ligger kvar hos budgetrådgivaren. Vad går att göra åt skulderna? Hur kan hyresskulden betalas och går det att få personen godkänd som hyresgäst trots betalningsanmärkningen? I detta läge är samarbetet med hyresvärdarna avgörande.

Steg tre är skuldsanering. Flertalet av alla skuldsatta når inte till detta steg, då skuldsituationen eventuellt kan lösas på annat sätt eller att den enskilde inte uppfyller de kriterier som skuldsaneringslagen kräver. Ett samarbete med kronofogdemyndigheten är i detta läge helt nödvändigt.

Dokumentation och utvärdering/uppföljning

Projektet kommer att dokumenteras under hela projektperioden så att projektets erfarenheter kan bidra till utveckling av arbetsmetoden och till en verksamhetsutveckling i det ordinarie arbetet.

Uppföljning av de enskilda klienternas situation sker genom Integrerad Utvärdering (IU), en metod som används för utredning och uppföljning vid utredningsenheten för vuxna (missbruksdelen). IU innebär att klienten inledningsvis deltar i en strukturerad intervju, en dialogintervju, som tar upp olika livsområden hos klienten. Intervjuerna ligger sedan till grund för den vidare planeringen och i vilken omfattning insatserna ska utgå. Alla uppgifter matas in i modellen. Efter sex månader respektive ett år görs en ny djupintervju och en bedömning görs tillsammans med klienten av vilka förändringar som har skett och vad som har bidragit till dessa. Detta ger möjlighet att se vilka av målgrupperna som nås bäst liksom om arbetsmetoden är mer verksam för olika grupper utifrån kön, etnicitet, psykiatriska problem och missbruksproblem.

Klienter som ingår i projektet kommer att få ett formulär för att där skatta hur han/hon uppfattar arbetsmetoden.

För att se hur projektets syfte har uppnåtts vad gäller antalet hyresskulder och vräkningar kommer statistik från projektiden att jämföras med tidigare år, liksom kostnader för alternativt boende.

För att ta reda på hur projektets externa samarbetspartners ser på samarbetet kommer gruppintervjuer att genomföras tre gånger under projektiden.

3. Mål och förväntade effekter/resultat av den planerade satsningen?

Huvudsyftet med projektet är att så tidigt som möjligt fånga upp personer eller familjer som kan hotas av vräkning och därmed påföljande bostadslöshet. Detta ska ske genom att utveckla samarbetsformer mellan budget- och skuldrådgivare och socialsekreterare, boendestödjare och behandlingsassistenter i arbetet med klienten. Vidare avser projektet att utveckla ett strukturerat och långsiktigt samarbete med externa intressenter som bostadsföretag, hyresvärdar, kronofogdemyndigheten, landstingets psykiatri samt i förekommande fall överförmyndarnämnden.

Förväntat resultat

- Avhysningar av barnfamiljer ska minska.
- De deltagande personerna har en bättre förmåga att hantera sin ekonomi.
- Fler boende i försöks- och träningslägenheter blir godkända som hyresgäster på den reguljära bostadsmarknaden.
- Arbetsmetoder för regelbunden, strukturerad budget- och skuldrådgivning samt en utvecklad samverkan är etablerad.

4. Är en behovsinventering gjord?

Någon strukturerad behovsinventering är inte gjord. Såväl hyresskulder som avhysningar har dock under senare tid ökat markant inom stadsdelsområdet. Denna kunskap har aktualiserat behovet av en speciell satsning för de familjer och personer som riskerar att hamna i bostadslöshet.

5. Vilka resurser behövs för att genomföra satsningen?

Ett team bestående av två budget- och skuldrådgivare, en uppsökare 50% samt en administrativ assistent på 50%. Deras huvudsakliga arbetsuppgift är att arbeta med klienten och att bygga upp strukturer för arbetet med samarbetsparterna. Vidare ingår i teamet, bosamordnare, boendestödjare samt behandlingsassistenter med del av sin arbetstid.

Bosamordnare har en central funktion i arbetet då han redan har etablerade kontakter med såväl bostadsföretag som förvaltare. Boendestödjarna och behandlingsassistenterna kommer att behöva stötta med att gå igenom vardagsekonomipärmarna samt motivera till förändring.

I de befintliga socialsekreterarnas och uppsökarnas arbetsuppgifter ingår i högre eller mindre grad att arbeta både förebyggande som mer akut kring boendefrågor, hyresskulder och bostadslöshet/hemlöshet. Projektet kräver ett mer aktivt förhållningssätt kring dessa frågor genom ett motivationsarbete att arbeta med sin ekonomi. Det är dock svårt att ”prissätta” insatsen.

6. Vilka samarbetspartners finns med? Vilken är deras roll och deras ansvar i satsningen?

De viktigaste externa samarbetsparterna är de stora bostadsföretagen och Kronofogdemyndigheten. Tidiga och regelbundna kontakter med bostadsföretagen är redan etablerade.

Hyresvärdarnas roll är att ge tidiga signaler om hyresgäster som har upprepade försenade hyresinbetalningar och hyresskulder. Vidare ska de se generöst på att avvakta med uppsägning/avhysning för hyresgäster som aktivt deltar i projektet samt att som hyresgäster acceptera personer som fått ordning på sin ekonomi efter genomgången program.

Kronofogdemyndigheten önskar ett närmare samarbete med socialtjänsten för att undvika avhysningar vilket blir en viktig del i projektet.

7. Hur ser finansieringen ut? Sökta medel, egen satsning och samarbetspartners delar ska specificeras.

Sökta medel från Socialstyrelsen

Lönekostnader

2 budget- och skuldrådgivare

2 * 500.000:- 1 000.000:-/år

0,5 adm. assistent 200.000:-/år

0,5 uppsökare 250.000:-/år

Utvärdering och dokumentation 100.000:-/år

Totalt **1 710.000:-/år**

Under 2 år **3 420.000:-/år**

Egen finansiering

Lönekostnader

1 bosamordnare 25% 130.000:-/år

4 boendestödjare/ behandlingsassistenter a´ 25%	430.000:-/år
1 projektledare 10%	50.000:-/år
Befintliga socialsekreterare och uppsökare	se rubriken
	”vilka resurser behövs...

Eventuellt tillkommande tolkkostnader finansieras av förvaltningen.

8. Hur ska resultatet av satsningen användas/implementeras i den ordinarie verksamheten så att långsiktighet uppnås?

För att erfarenheterna från projektet ska stanna kvar i organisationen kommer inga nya medarbetare ingå projektet. Ordinarie arbetsuppgifter för budgetrådgivarna kommer att utföras av vikarier.

Syftet med att utveckla samverkansstrukturerna är att de ska fungera långsiktigt och införlivas i den ordinarie verksamheten.

Vidare kommer resultatet av uppföljningen förhoppningsvis kunna påvisa att arbetsmetoden kan anpassas utifrån de olika målgruppernas behov och bakgrund.

Pågående insatser inom förvaltningen

Budget- och skuldrådgivning

I förvaltningen arbetar tre budget- och skuldrådgivare. Arbetet omfattar tre arbetsområden budgetrådgivning, skuldrådgivning och skuldsanering. Erfarenheterna från Vantör visar att huvuddelen av insatserna är budgetrådgivning, då många skulddrabbade har bristande kunskaper i hur man hanterar sin vardagsekonomi.

Genom den nya skuldsaneringslagen, som trädde i kraft 1 januari 2007, har kommunen fått en utökad skyldighet att ge råd- och stöd till personer som söker skuldsanering och därefter bistå den enskilde under de fem år som hela processen tar. Budget- och skuldrådgivarna har kontakt både med personer som har och inte har andra kontakter inom förvaltningen. Samarbete finns med Överförmyndarnämnden kring frågor som rör godmanskap men samarbetet skulle behöva utökas. För de personer som god man blir aktuell för, tar det cirka ett år innan en god man kan tillsättas. Det blir därför nödvändigt att som ett första steg i budget- och skuldrådgivningsarbetet, använda sig av egna medel i vissa ärenden.

Egna medel innebär att klienten skriver en fullmakt som skickas till försäkringskassa, arbetsgivare, a-kassa eller dylikt. Såväl inkomster som räkningar går sedan direkt till socialtjänsten som ser till att räkningarna betalas i tid. Därefter betalas den resterande delen av inkomsten tillbaka till klientens konto eller utportioneras under månaden.

Uppsökande verksamhet

Två uppsökare inom individ- och familjeomsorgen arbetar med personer som hade boenderelaterad problematik och som inte är kända sedan tidigare inom förvaltningen. De har också kontakt med ett antal människor utan egen bostad som flyttar runt i stadsdelsområdet, sover hos bekanta eller i husvagnar. Uppsökarna har ett upparbetat samarbete med de allmännyttiga bostadsbolagen samt ett antal privata hyresvärdar och bostadsrättsföreningar i Enskede-Årsta -Vantör. Uppsökarna har direktkontakt med störningsombuden och förvaltarna i området. Många av de personer uppsökarna når är inte motiverade till kontakt med socialtjänst och psykiatri.

Försöks- och träningslägenheter

Förvaltningen har 125 försöks- och träningslägenheter samt ett blockförhyrt träningsboende med 26 lägenheter för personer som saknar egen bostad. Boendestöd, stöd av behandlingsassistenter och familjebehandlare ges för att komma vidare mot att få en egen lägenhet. En bosamordnare ansvarar för verksamheten och har ett kontinuerligt samarbete med hyresvärdar och bostadsförmedlingen.

SLUT

Utvecklingssatsningens namn;

”Ekonomi i fokus – en strukturerad metod för att förebygga hemlöshet”

Sökande;

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning
Box 81
121 22 Johanneshov
Tfn: 508 14 000
e-post@eav.stockholm.se

Kontaktperson;

Eva-Britt Lönnback, utredare/kvalitetsutvecklare inom avdelningen Arbete och bistånd
Tfn: 508 14 152, mobil: 076-12 14 152
e-post evabritt.lonnback@eav.stockholm.se

Postgirokonto;

1900426-6

Projektnamn;

IKB 100 – ”Ekonomi i fokus – en strukturerad metod för att förebygga hemlöshet”